І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го СІЧНЯ (JANUARY) 1964 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 12. VOL. LXXI.

ПАНАМА ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕРЕВІРКИ ДОГОВОРУ ПРО ЗОНУ КАНАЛУ

Панама. — Цілий день 16 січня продовжувалися старання делеґата Міжамериканського Мирового Комітету чілійця Мануеля Трукка привести до порозуміння між ЗДА та Панамою. Чотири інші члени цієї комісії виїхали до Вашинґтону, думаючи, що спір між Панамою та ЗДА в справі прапорів вирішений. Але тепер виявилося, що є інакші інтерпретації того порозуміння, яке зроблено три дні тому. Панамський уряд гадає, що ЗДА погодилися переговорювати про всі проблеми, яке видвигає Панама, отже також обіцяли змінити договір про вживання Панамського Каналу з 1903-го року, а представники ЗДА відповідають на те, що вони погодились про всі проблеми, але не зобов'язувалися до того, щоб змінювати договір із 1903-го року, на основі якого Америка адмініструє за відповідною оплатою Зоною Панамського Каналу та має там такі права, які має держава на своїй території. Справу ускладнила ще й та обставина, що цього року припадають в липні вибори президента в Панамі, а в листопаді вибирають Президента в цій країні. В Панамі відбулася маніфестація студентів перед палацом президента Роберта Ф. Чіярі, який обіцяв демонстрантам, що без згоди Америки на зміну договору з 1903-го року, він не нав'яже дипломатичних взаємин із ЗДА. З Вашинґтону заявляють, що не може бути мови про те, щоб ця країна погодилася на якусь зміну теперішнього стану Зони Каналу. Конґрес і Департамент Оборони є проти зміни 60-річного договору, а республіканська опозиція тільки чекає на те, щоб президент Джансон виявився нерішучим в закордонній політиці. Приватно панамці виявляють, що войовничі націоналісти переконали президента Чіярі в тому, що ЗДА повинні зробити поважні уступки Панамі, бо без того уряд Чіярі не виграє виборів. Чілійський представник Трукко щокілька годин конферує з президентом Чіярі і з представником ЗДА Мартином. Панамський уряд вже домагався, щоб весь персонал американської амбасади негайно виїхав до ЗДА, але пізніше відкликав це домагання. Пресовий секретар Білого Дому П'єр Саленґер вияснив у Вашинґтоні, що ЗДА погодилися обговорювати всі проблеми у зв'язку з Каналом, але це не значить, що вони погодилися змінити договір з 1903-го року. Державний секретар Дін Раск заявив, що ЗДА можуть дискутувати про все, але не будуть діяти під натиском і погрозами.

Уряд пропонує $5.3 більйона на Космічну програму

Вашинґтон. — 16 січня уряд Уряд президента Джансона запропонував Конґресові ухвалити бюджет на космічні досліди у фінансовому році 1964-му суму $5,300,000,000, на $800,000,000 менше, як пропонувала Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація. Представник Адміністрації заявив, що важко буде діяти при здійснюванні програми лету до Місяця з такою сумою, але коли б Конґрес ще більше зменшив запроєктовану урядом суму, тоді треба б зрезиґнувати з того, щоб ще в цій декаді можна було вислати людину на Місяць. Треба пригадати, що уряд президента Кеннеді рік тому домагався на космічну програму $5.7 більйона, але Конґрес признав тільки $5.1 більйона. Голова Сенатської Аеронавтичної і Космічної Підкомісії сенатор Клінтон Андерсон хотів би знати, чи не існують не тільки фінансові, але й технічні трудощі лету до Місяця, головним чином соняшна радіяція в останніх роках, яка може спричинити те, що лет на Місяць буде відкладений аж до найближчої декади, це значить після 1970-го року.

Форд твердить, що до росту економіки треба кращого технічного поступу

Дітройт. — Голова Ради Директорів Фордової Моторової Компанії Генрі Форд 2-ий, промовляючи на зборах Товариства Автомобільних Інженерів, твердив, що „нонсенсом є твердити, що американський промисл не може створити більшого числа нових варстатів праці тому, що на цеи не дозволяє технологічний поступ в цій країні, та завелика механізація праці. Форд твердить, що ми не мали досить варстатів праці для всього робітництва тому, що в нас був замалий технологічний поступ. Форд домагається, щоб вишколювати в школах молодь так, щоб вона могла йти до праці та обслуговувати нові машини, які здешевшують працю, або приспішують продукцію, а це все створює нові варстати праці. Форд твердить, що забагато молодих людей виходить із школи із меншим знанням, ніж треба до того, щоб зайняти певне і продуктивне місце в економіці космічної доби. На думку Форда технологічний поступ в цій країні є відносно замалий до тих можливостей розвитку, які існують у ЗДА. Число безробітних є велике тому, що число населення швидше зростає, як збільшується число нових варстатів праці.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ В НЮ ЙОРКУ ПРОСИТЬ ЖЕРТВУВАТИ КРОВ

Ню Йорк. — Відділ Червоного Хреста в Ню Йорку видав гарячий заклик до мешканців цього міста, щоб давали кров у бюрах Червоного Хреста або в місцевих шпиталях, бо запаси крови є на вичерпанні. Інформації дає Червоний Хрест, число телефону SUsquehanna 7-1000, або інформаційні бюра місцевих шпиталів. Представник Уряду Здоров'я Нелсон Фоґельсон гадає, що зла погода, а перед тим свята є причиною того, що зменшилося давання крови в Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

● **Континентальна Збіжжова Компанія**, яка недавно продала СССР пшениці за дол. 78.5 мільйона, повідомила, що вона продала Москві рижу за дол 7.45 мільйона. Цей риж мають вислати до СССР в лютому і березні цього року за готівку по такій ціні, яка є на світових ринках. Це перший продаж рижу комуністичній державі після другої світової війни.

● **Уряд Здоров'я** повідомив, що тиждень, який закінчився 4-го січня цього року, був першим тижнем, в якому не було ні одного випадку занедужання на поліо. Статистику занедужань на поліо почали робити в 1950 році. Досі найбільше число занедужань на поліо було в 38-му тижні 1952-го року і воно становило 4,180 осіб. Щеплення дітей проти поліо знищило цю жахливу недугу в цій країні.

● **Місто Ню Йорк** заробило від оплат від авт, які стоять на головніших вулицях та авеню в денних годинах в 1963-му році дол. 8.5 мільйона, на 30 відсотків більше (дол. 2.2 мільйона), як в 1962-му році. Гроші платиться до автоматичних паркометрів, що стоять вздовж деяких головніших вулиць.

ПАНАМСЬКІ СТУДЕНТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ ЗНОВУ

Студенти Панамського Університету демонструють перед резиденцією уряду в Панама Сиthe, вимагаючи — згідно з виголошеною перед тим промовою панамського президента Роберта Чіярі — зміни Панамського Договору з 1903-го року.

Джансон відповість Хрущову на листа в справі „світового миру"

Вашинґтон. — Президент Джансон приготовляє відповідь Хрущову на його новорічне звернення до всіх держав світу в справі відмови від сили у вирішуванні територіяльних спорів і заведення таким чином „світового миру". Хоч ЗДА відразу правильно окреслили ту ноту Хрущова, як пропагандивний трюк та нову політичну засідку, проте з уваги на азійсько-африканські країни, принципово наставлені на „мир" за всяку ціну, плянується не відкидати відразу ту ноту Хрущова, а полемізувати з її слабими пунктами та з свого боку пропонувати поширення компетенції Об'єднаних Націй для протидіяння небезпекам війни. Зокрема відповідь през. Джансона має наталвувати застереження Хрущова про „право" комуністів сприяти й активно підтримувати т. зв. „визвольні війни", себто комуністичні партизанки й інші підривні акції. През. Джансон має наталвувати теж саботажну акцію Совєтів на терені Об'єднаних Націй, де СССР своєю сотнею „вето" спаралізував сто запляновaних мирних актів та водночас відмовою платити на мирові місії Об'єднаних Націй на Середньому Сході й у Конґо внеможливлює заведення там в швидкому часі повного ладу.

Джансон проти більших змін в адміністрації допомоги закордонові

Вашинґтон. — Президент Джансон вирішив, щоб не переводити більших змін в адмініструванні допомоги закордонним країнам, бо ті зміни ще погіршили б цю проблему. Тому Президент гадає, що вистачить поліпшити теперішній стан та залишити Аґенцію Міжнародного Розвитку. Президент зробить кінцеве рішення в цій справі після того, як дістане звіт від міждепартаментової комісії, яку він був визначив і яка мала звітувати до 15-го січня. Цю комісію очолює державний підсекретар Джордж В. Болл, але він, а також інші її члени не могли у визначеному часі виконати працю, бо були і ще є зайняті панамською проблемою. Президент назначив був цю комісію тому, що конґресова опозиція проти допомоги закордонним державам змусила уряд шукати нової розв'язки в цій справі. Ця комісія мусить закінчити свою працю перед тим часом, коли Президент при кінці цього місяця звертатиметься в цій справі до Конґресу. Є два пляни: один проєктує, щоб справу допомоги закордонним країнам перенести до Державного Департаменту а інший хотів би, щоб нею займалися різні департаменти і урядові аґенції. В обидвох випадках треба б зліквідувати Аґенцію Міжнародного Розвитку і її 2 700 працівників приділити до різних департаментів.

6 республіканських сенаторів внесли законопроєкт про медичну опіку

Вашинґтон. — 6 республіканських сенаторів 16го січня внесли свій власний законопроєкт про медичну опіку над старшими особами. Вони твердять, що своїм внеском хочуть рушити з місця цю справу, бо вона застрягла в Комісії і немає вигляду на те, щоб повна Палата Сенату чи Репрезентантів могла над нею дебатувати. Сенатор республіканець Джекоб К. Джевітс із Ню Йорку заявив, що цей проєкт має повні шанси бути ухвалений в Конґресі ще в цьому році, а внесений ще президентом Кеннеді проєкт в лютому 1963-го року ще й досі в Комісії Способів і Засобів Палати Репрезентантів. Крім Джевітса цей внесок підписали ще такі сенатори: Кліффорд П. Кейс (Н. Дж.), Джан Шерман Купер (Кентаки), Кеннет Б. Кіттінґ (Н. Й.), Томас Г. Кухиль (Каліфорнія) і Марґарет Чейс Смитт (Мейн). Новий проєкт є компромісом-комбінацією урядового й приватного забезпечення. 1) Всі особи понад 65 років мали б мати в рямках соціяльного забезпечення право на 45-денне лікування в шпиталі і до 180 днів на лікування вдома медичним персоналом, або більше як 200 днів домашнього лікування. За це вони мали б платити по піввідсотка більше на соціяльне забезпечення. Затруднені і працедавці платили б по 0.25 відсотка більше; 2) Мала б бути зорганізована Крайова неприбуткова Асоціяція всіх приватних забезпеченевих аґенцій і груп, яка забезпечувала б на стандартне лікарсько - операційне лікування для осіб у віці понад 65 років. Кошти мали б становити по 2 долари тижнево.

Митрополит Атенаґорас відвідав Папу Павла VI й Архиєпископ Іяковос відбув зустріч з кардиналом Спелманом

Рим. — В четвер 16 січня ц. р., Папа Павло VI прийняв на спеціяльній авдієнції двох грецьких православних ієрархів — митрополита Атенаґораса — православного архиєпископа Великої Британії, що резидує постійно в Лондоні, та митрополита з Лаодики Максима, що переїздив у той час через Рим в дорозі з Німеччини до Царгороду. Під час своїх відвідин в Папи Павла VI митрополит Атенаґорас передав Папі послання духового провідника східньої Православної Церкви Патріярха Атенаґораса і висловив в його імені його радість і вдячність за відбуті востаннє зустрічі в Єрусалимі. Відвідини православних ієрархів у Папи тривали понад пів години і під час розмови обговорювано загальні проблеми християнської єдности. Після відвідин миорополит Атенаґорас відїхав до Лондону. У ватиканських колах думають, що царгородський патріярх Атенаґорас І виступить в найближчому часі з ініціятивою нової зустрічі з Папою Павлом VI і що він для тієї мети консультується тепер із ієрархами і Синодами окремих православних Церков. Папа Павло VI із свого боку відбуває в цій справі консультації з Колеґією кардиналів. У той час, як у Ватикані відбувалися відвідини православних ієрархів у Папи, голова Грецької Православної Церкви в ЗДА архиєпископ Іяковос відвідав римо-католицького кардинала й архиєпископа Ню Йорку Френсиса Спеллмана і відбув з ним коротку конференцію та взяв участь в церемонії вручення нагороди Католицького Соціологічного Т-ва колишньому професорові Фордгамського університету російському соціологові Ніколаєві С. Тімашеву.

Роберт Кеннеді прибув до Токіо з місією до президента Сукарно

Токіо. — Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді прибув з дружиною і кількома урядовцями з Державного Департаменту до столиці Японії, щоб там зустріти індонезійського президента Сукарно та перевести з ним конференцію у справі конфлікту Індонезії з новоствореною південно-азійською державою Маляйзією. Роберт Кеннеді заявив, що той спір повинен бути поладнаний між самими азійськими державами без зовнішньої інтервенції. Прибувши до Токіо, Роберт Кеннеді перевів нараду з американськими амбасадорами Е. Райшауером в Японії та Говардом Джонсоном, який прилетів з Індонезії. Після конференції з індонезійським президентом, Кеннеді матиме наради з японським прем'єром Гаято Ікедою та міністром закордонних справ Масайоші Оґірою. З Японії Кеннеді полетить на Філіппіни, щоб там переговорити в цій самій справі з президентом Діосдадо Масапаґалем. Індонезія і Філіппіни не визнали Маляйзії і не мають з нею дипломатичних взаємин, але насправді войовниче і загрозливе для миру становище займає тільки Індонезія.

Сенатська Підкомісія Готовости вивчає справу далекосяжних ракет і бомбовиків

Вашинґтон. — Голова Сенатської Підкомісії Готовости сенатор із Міссіссіпі Джан С. Стенніс повідомив про плян зібрати весь матеріял, який відноситься до далекосяжних ракет та бомбовиків у зв'язку з твердженням сенаоора Беррі Голдвотера про те, що ця країна не сміє здаватися вповні на самі тільки ракети, занедбуючи при тому бомбовики. Сен. Стенніс не повідомив, чи і коли відбудеться переслухання в цій справі, тільки заявив, що підкомінія мусить мати готовий матеріял на те, чи ця країна зможе пережити ворожу атомову атаку та після неї завдати нищівний удар аґресорові. Сен. Голдвотер є членом цієї Сенатської Підкомісії, що її очолює сенатор Стенніс.

Йосип Лисогір відвідає Едмонтон, промовлятиме на академії в роковини 22-го січня, матиме зустріч з громадянством

Едмонтон, Алберта. — З кінцем наступного тижня, починаючи від четверга 23-го січня, до Едмонтону загостить головний предсідник Українського Народного Союзу, екзекутивний віце - президент Українського Конґресового Комітету і екзекутивний директор Комітету Пам'ятника Шевченкові п. Йосип Лисогір. В Едмонтоні він буде гостем Комітету Українців Канади та виголосить головну промову на Святі Державности і Соборности в роковини 22-го січня, що відбудеться тут в неділю, 26-го січня 1964, о год. 3-ій пополудні в „Ювілейній Авдиторії". Перед цією Академією, в п'ятницю 24-го січня о год. 6:30 ввечері відбудеться з цієї самої нагоди бенкет в залі готелю МекДональда. Перед цими святкуваннями п. Йосип Лисогір буде гостем місцевих Відділів УНСоюзу: 497-го з його головою п. М. Пріцем та секретарем Л. Петровим на чолі, і 502-го, головою якого є п. Є. Штендера, а секретарем п. В. Янда. Ці Відділи влаштовують для свого Головного Предсідника зустріч з громадянством, яка відбудеться в четвер, 23-го січня, о год. 7:30 ввечері в залі УНО.

ТИТАН ІДЕ ВГОРУ

Новосконструйована могутня американська ракета Титан II іде вгору під час успішного випробування на ракетній базі в Кейп Кеннеді на Флориді. Ця ракета виконуватиме подвійну ролю — під час війни вона буде використовувана для мілітарних цілей, в часі миру з допомогою цієї ракети має бути випущений в космічні простори спеціяльний екіпаж із двома людьми залоги.

Подорожчає на 13 відсотків поштова оплата від пакунків

Вашинґтон. — Департамент Пошти повідомив, що поштова оплата за пересилку пакунків подорожчає пересічно на 13 відсотків. Міжстейтова Торговельна Комісія дала згоду збільшити оплати від пакунків тому, що пошта працює з недобором. Про час, від якого обов'язуватимуть більші оплати, повідомлять пізніше, бо різні компанії, які найбільше користають із пошти в цій ділянці, мусять мати час на пристосування до нових оплат. Шестифунтовий пакунок з Ню Йорку до Шикаґо потребував 85-центової оплати, а згідно з новою тарифою коштуватиме 97 центів. Збільшення оплати від посилок до двох фунтів подорожчає на 21 відсоток, а від пачок від 65 фунтів вгору тільки на один відсоток.

У ЗАНЗІБАРІ АРЕШТОВАНІ ДВА ДИПЛОМАТИ ЗДА

Занзібар. — В четвер 16 ц. м. чорні поліціянти вивели з готелю американського консула Фредеріка Пікарда з пістолею, приложеною до його спини, та забрали в невідоме місце. Коротко після того арештовано також другого американського дипломата, Доналда К. Петтерсона. Обидва залишились після минулотижневого революційного перевороту в Занзібарі, як одинокі дипломатичні репрезентанти Америки. Під домашній арешт поставлено теж 4-ох американських газетних кореспондентів, представників „Нюзвік", „Тайм", „Ню Йорк Таймс" і Ню Геролд Трібюн". Всіх їх казав арештувати і, мабуть, сам це наглядав, „президент" тієї республіки Абейд Каруме, безпосередньо після того, як вернувся з сусідньої Танґаньїки, куди їздив, прохаючи підтримки для його режиму. Він, мабуть, прочитав в Танґаньїці неприємні для нього звідомлення в американській та взагалі в західній пресі про цей переворот і його керівні особи і зараз після приїзду до Занзібару влетів з криком до готелю, де мешкали чотири американські кореспонденти та закинув їм нелегальний приїзд туди і „ворожість". Занзібар — маленький острів біля східнього побережжя Африки, на 640 кв. миль. Від Танґаньїки ділять його 23 милі. Більшість з-посеред круго 315.000 мешканців Занзібару — це мурини, але правили там араби з автохтонної меншини. Революційний переворот, в якому згинуло 20 осіб, перевели мурини, причому султан і його прибічники та міністри втекли на корабель і дістались до Танґаньїки. В Занзібарі проголошено республіку із згаданим Абейдом Каруме на чолі. Однак „сильним мужем" тієї мініятюрної держави, яка щойно місяць тому унезалежнилась, як кол. британський протекторат, є „маршал" Джон О'Келло, 27-річний столяр, недавній член терористичної організації „Мав-Мав" в Кенії, який 5 років тому прибув до Занзібару, став там „партійним діячем" та був поліціянтом. Це він затіяв переворот проти султана та зібрав і зорганізував крадькома 600 змовників, які спершу були озброєні дуже примітивно, поки не здобули невеличкий склад британської стрільної зброї. Джон О'Келло перевів „пресову конференцію", на якій оповів свій життєпис і хід переведеної ним революції та заявив, що це він „призначив" Абейда Каруме на президента нової республіки. Американський амбасадор в Танґаньїці Вільям Леонгарт заклав строгий протест проти арештування дипломатів, але не міг безпосередньо скомунікуватись з занзібарськими „достойниками", бо сказано йому, що „телефонічні проводи зіпсовані".

13 арабських країн погодились на встановлення спільного військового штабу

Каїро. — 13 арабських країн, зібраних у Каїро на конференції „на вершинах" для обміркування спільної дії проти пляну Ізраїлю щодо використання вод Йордану для наводнення пустині Неґев, рішили встановити спільне військове командування, із спільними командними, адміністраційними та фінансовими функціями. Комісія, зложена з міністрів закордонних справ, має сформулувати принципи такого спільного головного штабу, після чого зібрані монархи й президенти мають той проєкт одобрити. Тому, що ця конференція відбувається за закритими дверми, під сильною військовою охороною і з інформуванням преси тільки в коротких повідомленнях формального характеру, не відомо, що властиво вирішено на тій конференції у відношенні до Ізраїлю. Сказано тільки, що наради відбуваються в надзвичайно „сердечній атмосфері". Проголошено теж відновлення дипломатичних взаємин між Йорданією і Об'єднаною Арабською Республікою внаслідку безпосередньої довгої наради Абделя Гамаля Насера і йорданського короля Гуссейна.

Совєти припинили будову трьох великих промислових закладів на Сибірі

Москва. — Совєтський уряд виявив, що він вирішив припинити дальшу будову двох електрівень — найбільшої у світі водної електрівні біля Братська над рікою Анґарою, допливом Єнісею, і другої електрівні біля Уст-Ілім на північ від Братська, як також копальні алюмінієвої руди в тому самому обширі. Припинення дальших робіт над тими великими промисловими об'єктами прийшло згідно з заповідженим у промові Хрущова перекиданням поважних грошових сум на розвиток хемічної продукції, конкретно — штучних добрив, потрібних для сільського господарства. Електрівня біля Братська доведена до того стану, що вона може продукувати 3,600.000 кіловатів, дармащо у первісному пляні говорилось про 4,500.000 кіловатів. Недавно кільканадцять інженерів і старших робітників тієї електрівні звернулось листом до Державної Плянувальної Комісії, звертаючи увагу, що припинення дальших робіт коштуватиме державі сотні мільйонів у затраченні накопичених там матеріялах, які будуть нездатні до вжитку.

У СВІТІ

● **У Парижі** при метушливому бульварі Лефебр завалився високий на 100 стіп мешкальний будинок в ході будови. Катастрофа сталась з невідомої причини, коли викінчувано 12-ий поверх. Працювало там тоді 50 робітників, 15 згинули, але це число буде більше, бо 10-х ще не віднайшли.

● **У двох містах в Британії**, Нюарку і Ноттінґгемширі, відбудеться в травні ц. р. хліборобська вистава, під час якої канадійська ковбойська дружина заповіла продукції „родео": штука кінної їзди і т. п.

● **У місті Мотоклєсія у Греції** святковано в минулому тижні традиційний щорічний „День Аристофанеса". Згідно з комедією того старогрецького драматурга „Жінки в політиці" — у названому містечку правлять жінки. Чоловікам не вільно з'являтися на вулицях. Жінки урядують в міській управі, переводять публічне віче, сидять у каварнях, курять, грають карти, п'ють чорну каву і вино, а їхні чоловіки, батьки і брати сидять дома, займаються дітьми й куховарством. Кожного мужчину, що появиться на вулиці, насильно роздягають і обливають холодною водою.

● **Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай** відбув 9-денні відвідини в Альбанії, єдиній комуністичній країні в Европі, яка стала вірно по стороні Пейпінґу в його „ідеологічному" спорі з Москвою. Під час тамошніх нарад вирішено буцімто перетворити альбанський порт в Тірані в морську базу комуно-китайських підводних човнів. З Альбанії Чу Ен-лай поїхав на візиту до Тунісії і Гани.

● **Центральна Рада Об'єднаних Націй** в справах наркотиків у Женеві проголосила звідомлення про нелегальну продукцію і підпільний міжнародний торг наркотиками: опіюмом, морфіною й іншими наркотиками, які затруюють організми мільйонів людей. Найбільша тайна продукція кокаїни відбувається тепер в Болгарії.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Після Шевченка — Шекспір

Провокаційна совєтська інтервенція у конфлікті в справі пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні познайомила до деякої міри західній світ, зокрема Америку, з намаганням комуністів „переробити" Т. Шевченка на свій лад і використати його величезну популярність для своїх злочинних цілей. У зв'язку із згаданим конфліктом у справі пам'ятника Шевченка, американцям було досить важко збагнути, як це так можливо, щоб гостро наставлені проти комунізму американські громадяни українського роду ставили пам'ятник Поетові в той же час, як того самого Поета офіційно вшановують у Совєтському Союзі, називають його іменем вулиці та установи і будують йому пам'ятники. Що більше, офіційне вшанування Шевченка в СССР використовували, як найбільший аргумент проти пам'ятника у Вашингтоні, його противники. Дехто з американців був готовий уже й повірити, що Шевченко справді таки був провісником комунізму і большевизму, яким представляють його совєтська пропаганда і наука.

Показовим прикладом того, до чого можуть посунутися індоктриновані ідеями Маркса і Леніна комуністичні науковці та пропагандисти в перероблюванні світочів світової літератури на „соціялістичних реалістів", може бути справа з геніяльним британським драматургом Вілліямом Шекспіром.

Шекспір, як відомо, втішається великою популярністю серед німецької суспільности не тільки у свобідній Західній Німеччині, Австрії чи серед німців Швайцарії, але також під комуністичним режимом у Східній Німеччині. Ще сто років тому в Німеччині засновано у Веймарі для студій над творчістю Шекспіра Німецьке Шекспірівське Товариство, членами якого ставали видатні літератори й учені. В повоєнних роках це товариство було одним із небагатьох культурних осередків, на терені якого могли зустрічатися під час щорічних з'їздів його члени із Західньої і Східньої Німеччини. Проте, така шекспірівська ідилія у ваймарському Т-ві Шекспіра довго не тривала. Члени товариства — культурні діячі із Східньої Німеччини, почали під тиском комуністичного режиму виступати з вимогою „змодернізування" дослідів над творчістю Шекспіра, значить, інтерпретування його життя і творів у марксистському, соцреалістичному дусі. Водночас із цим вони повели усі можливі заходи, щоб опанувати Шекспірівське Товариство і зробити з нього осередок комуністичної пропаганди. Зустрівшися з рішучим опором, комуністи вирішили „поповнити" склад членства ваймарської філії новими членами і вислали туди із спеціяльним дорученням 300 осіб, здебільша комуністичних функціонарів і провідників комуністичної молоді, які ніякого відношення до шекспірівських студій не мали і не матимуть.

Здобувши такою чисельною перевагою керівництво Ваймарської філії, східньонімецькі комуністи проголосили Німецьке Шекспірівське Т-во „головним промотором соціялістичного реалізму" і в цьому ж напрямку розгорнули усю свою діяльність. У висліді комуністичного наїзду це товариство, після зірвання взаємин між Бохумською та Ваймарською філіями, розкололося на два товариства. Кожне з них окремо буде відзначати 400-річчя з дня народження Шекспіра, що припадає в цьому році.

Приклад з комуністичним перефарбуванням Шекспіра на соцреаліста дуже повчальний. Треба сподіватися, що справа із Шекспіром у Німеччині дасть змогу деяким американським журналістам збагнути нахабність і перфідію марксистів у перефарбовуванні на свій колір великих постатей світової літератури і культури. Усвідомивши це, вони напевно зрозуміють, чому українська еміґрація в ЗДА й у вільниму світі мусить боротися проти комуністичного спотворювання біографії свого великого поета та генія — Тараса Шевченка.

Вартість передвиборчої дискусії

Передвиборчий час в Америці — і різних інших вільних країнах світу із свободою слова та друку — приносить ту велику користь народові, що актуалізує прерізні болючі проблеми і дозволяє обговорювати їх прилюдно в усій ширині й без ніяких обгорток. Правда, у парляментарних виборах, коли за кількасот мандатів до парляменту змагаються тисячі кандидатів, нерідко демагогія радше затемнює, як вияснює справи. Але кандидати на партійних комінатів у президентських виборах чи номіновані вже таки кандидати на президента — це з-правила політики такої високої міри, що вони вистерігаються дешевизни фраз. І тому ця їхня кампанія досконало поширює знання суспільно - політичних, економічних, оборонних і закордонно-політичних проблем.

Передвиборчий час в Америці щойно розпочався, і тим часом обмежується виступами двох республіканських кандидатів, які суперничають у правиборах, та тими виступами президента Джансона, які також мають на увазі виборців. Республіканський сенатор Беррі Ґолдвотер з Арізони відомий із своєї відваги дуже одверто, а то й різко заторкувати так звані дразливі й делікатні справи. Він здобуває собі популярність — говоренням непопулярних речей. Цю свою прикмету доказав він уже у двох перших тижнях своєї кампанії.

Беррі Ґолдвотер піддав під сумнів вартість стратегії, сформованої за президента Джана Кеннеді і його секретаря оборони, що оборонну надію покладає головно на міжконтинентальні ракети, відсуваючи на задній плян далекосяжні літаки, спроможні переносити атомовий вантаж. Ґолдвотер слушно передбачив, що квестіонування ним практичної вартости далекосяжних ракет стягне на його голову громи. Роберт МекНамара гостро виступив проти його тверджень, проте Ґолдвотер не тільки партійний опонент, він — генерал у резерві, і тому його завваг у військових справах не можна легковажити.

Те саме стосується двох інших питань, дуже гостро порушених минулої середи сенатором Ґолдвотером на форумі Економічного Клюбу в Ню Йорку. Заперечивши твердження частини преси й господарських кіл, начебто президент Джансон є консерватистом у фінансових справах і веде політику ощадностей, він твердив, що фінансова політика також цього Уряду тільки на словах є ощадною, а на ділі є вона „розтратна", і що продовжується тенденція Уряду президента Кеннеді — поширювати державну контролю коштом приватної ініціятиви та вільного суперництва. Водночас він — визнавши принцип конечности боротьби проти бідности — піддав під сумнів, чи всі бідні заслуговують на допомогу від держави просто з титулу своєї бідности, з нехтуванням причин тієї бідности. Із свого боку сенатор Ґолдвотер запропонував скликати широку конференцію фахівців для всебічного розгляду проблем праці і бідности.

Всі такі питання — життьові, актуальні. Висловлювані в них погляди — контроверсійні, дискусійні. Але ведена в діловому тоні така дискусія може принести надзвичайну користь. Бо вона не тільки повчає широкі кола загалу, але й визначає практичні способи, як здійснювати загальні гасла. Наприклад, гасло „походу проти бідности" гарне, але як його здійснити?

Мирослав Прокоп

ПІДСУМКИ ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ СССР І УКРАЇНИ

V

У попередніх статтях я подав інформації про перетворення в числі і характері населення Совєтського Союзу і України, представив розміщення України по областях, подав інформації про українців в цілому СССР, а в дальшому з'ясував національні відносини в самій Українській ССР; зокрема кількість і розміщення українців і головних меншостей України в областях та в Києві і Севастополі. Для повноти характеристики національних відносин в Україні треба ще навести дані названих попередньо статистичних довідників про рідну мову населення України.

Які мови уважають як рідні мешканці УССР?

Як відомо, під час перепису населення СССР в місяці січні 1959-го року опитуваних питали не тільки про національність, але також про те, яку мову вони уважають за рідну. В результаті перепису виявилось, що в Совєтському Союзі було тоді аж 10.1 млн. не-росіян, які назвали рідною мову російську. З попередніх статтей ми знаємо також, що серед тих 10 млн. не-росіян аж 4.5 млн. творили українці. При цьому йшлося тут про всіх українців в СССР, отже не тільки тих, які живуть в самій Україні, але й поза її межами. Тепер же йдеться якраз про українців і про окремі національні меншості, що живуть в Україні. Яку мову назвали вони рідною?

Пригадую, що в січні 1959-го року жило в Україні 41.8 млн. людей, з них 32·1 млн. або 76. 1% творили українці. А з цього числа українську мову як рідну назвали тільки 30.0 млн., себто 93.5% українців в УССР. Решта, себто 2.0 млн· рідною назвали мову російську, а 10.6 тис. — інші мови. Таким чином 6.4% українців в Україні за рідну мову вважають російську. Коли порівняти цей відсоток з відсотком українців в цілому СССР, які деклярували російську мову рідною (12.1%), про що була мова в другій статті, то він нижчий. Це природньо, бо там ішлося також про українців поза межами СССР, де процес русифікації сильніший.

Інакше, як в українців, виглядає становище з рідною мовою в російської меншости в Україні· На 7.0 млн. росіян в Україні 6.9 млн. або 98.1% заявили, що вони визнають російську мову рідною. Тільки 130 тис. росіян в Україні або 1.8% задеклярували, що українська мова є для них рідна. Якщо йдеться про жидів, то, подібно, як в цілому СССР, вони також в Україні тратять рідну мову на користь російської. Так, отже, з 840·3 тис. жидів в Україні тільки 142.2 тис. або 16.8% уважають за рідну мову жидівську, а 671.4 тис. або 79.8% - російську. Українську мову назвали рідною для себе 23.4 тис. себто 2·7% українських жидів. Подібно низький в цьому відношенні відсоток поляків. Із 363.2 тис. поляків в Україні, тільки 68.1 тис. або 18.7% уважають польську мову рідною. Для 248·6 тис., отже для 68.4% поляків в Україні, рідна мова — українська. За російською як рідною, заявились 45.2 тис. себто 12.4% поляків. Інакше в білоруської меншости в Україні, якої є — 290.8 тисяч. З них 106.9 тис., отже 33.0% заявили, що їх рідна мова білоруська, 26.5 тис., значить 9.3%, — українська, а 157.1, отже 54.1% російська.

У великій більшості свою власну мову уважають такі меншості України: молдавани, болгари, угорці і румуни. Натомість із 104.3 тис. українських греків аж 92 8 тис. назвали рідною мову російську. Характеристичне також те, що приблизно половина литовців, латишів, естонців та вірмен і одна третина азербайджанців і грузинів, які живуть в Україні, також назвали російську мову рідною.

Тепер погляньмо на те, як виглядає справа рідної мови серед самих українців в поодиноких областях Української ССР, передусім серед міського населення, а далі й на селах. Наступна таблиця помову уважають за рідну, такі казує, який відсоток українців по містах поодиноких областей УССР вважає, що їх рідна мова є українська або російська:

Області	Українська	Російська
Дніпропетровська	89.3	10.7
Донецька	75.0	25.0
Запорізька	82.2	17.8
Луганська	83.7	16.3
Полтавська	96.0	4.0
Сумська	91.2	8.8
Харківська	80.8	19.2
Вінницька	94.4	5.6
Волинська	97.7	2.3
Житомирська	94.0	6.0
Закарпатська	95.0	2.5
Івано-Франківська	98.0	2.0
Київська	96.9	3.1
Кіровоградська	94.4	5.6
Львівська	94.8	5.2
Рівенська	95.7	4.3
Тернопільська	98.2	1.8
Хмельницька	95.4	4.6
Черкаська	95.8	4.2
Чернігівська	85.9	14.1
Чернівецька	92,8	7.2
Кримська	42.7	57.3
Миколаївська	74.5	25.5
Одеська	69.5	30.5
Херсонська	84.0	16.0

З цих даних видно, що практично всі українці в УССР деклярували, як рідну мову українську або російську. Правда, в довіднику зазначено також „інші мови", що їх українці в містах називали як рідні, але йдеться тут про мінімальні числа у висоті десятих, сотих, а то й тисячних відсотка. Виїмок творить тільки Закарпатська область, де на „інші", зрештою не названі мови, припадає 2.5% українців — мешканців міст.

Якщо йдеться про кількість українців, які уважають російську мову за рідну, то з наведеної таблиці видно, що тут знову на першому місці стоїть Кримська область, де таких українців є аж 57.3%. Далі йдуть Одеська, Миколаївська і Донецька області, де четвертина або й більше українців по містах уважають російську мову за рідну· За ними йдуть Харківська, Запорізька, Луганська, Херсонська, Чернігівська та Дніпропетровська області (19.2 — 10.7%).

Якщо йдеться про рідну мову українців по містах, то в Одеській і Миколаївській областях становище гірше, як в Луганській області, дармащо ця область має найвищий відсоток російської меншости взагалі і по містах (38.7 і 42·7%). Мабуть, відпорність українців в промислових центрах цієї области більша, як у приморських областях. Можливо також, що, коли йдеться про Одеську область, особливо некорисний вплив на мову тамошніх українців має саме місто Одеса.

Однак, коли взяти до уваги показники і про етнічне обличчя, і про рідну мову по містах таких областей, як Луганська, Донецька, Харківська, Запорізька, Дніпропетровська і Одеська, то вони розкривають понурі результати національної політики Москви в Україні. Ці області належать до таких, де відсоток українців, які назвали рідною російську мову, майже без виїмку найвищий, а рівночасно й поселення росіян в тих областях найвище (3.8 млн. росіян по містах з усіх 5.5 млн. росіян в усіх містах України). А в той же час ідеться про області, які мають особливо велике значення для державної самостійности української нації.

Вражає ще порівняно велике число українців по містах Львівської области (5.2%, значить 29.7 тис.), які назвали рідною російську мову. З цього можна зробити висновок про національне обличчя цієї частини висланих на західні області людей української національности.

Якщо йдеться про мову українців, які живуть по селах УССР, то тут картина зовсім інша. В більшості областей українське сільське населення уважає рідною українську мову майже на 100%. Виїмки творять Кримська область, де 35% українців по селах назвали рідною російську мову. Сумська, де таких українців є по селах 5.8%, і Донецька — 4·5%. В таких областях, як Запорізька, Луганська, Одеська, Миколаївська, Херсонська і Одеська, українських селян чи сільської інтеліґенції, що вважають рідною російську мову, є тільки від 2.8 до 1%, в інших областях нижче як один відсоток.

„Итоги" дають ще показники про мову всіх мешканців України, незалежно від національности. З цих даних видно, що в Україні українську мову як рідну задеклярували разом 30.5 млн. людей, російську — 10.1 млн.; молдавську — 204.9 тис.; болгарську — 178.2 тис.; угорську — 160.6 тис.; жидівську — 142.1 тис.; білоруську — 108.2 тис.; румунську — 85.4 тис.; польську — 68.2 тис.

Таким чином, хоч в Україні є за національністю 7.0 млн. росіян, до них треба додати ще 3.1 млн· „росіян" за рідною мовою. Серед тих 3.1 млн. є 2.0 млн. українців, які заявили, що їхня рідна мова російська, і 1.1 млн. інших національностей — не-росіян, що живуть в Україні· Правда, не можна уважати за справжнього росіянина кожного мешканця України не-російської національности, який заявив під час перепису, що його рідна мова російська. В умовах тоталітарної диктатури одної партії, яка веде політику русифікації, є багато причин для того, щоб слабі характери склали такі заяви. Досвід революції 1917-го року і другої світової війни повчають, що такі поверховні „росіяни" української й іншої не-російської національности скоро зміняють мову в іншій політичній коньюнктурі. Та й серед наших діячів революції і по ній були одиниці, для яких російська мова вважалась мало не за рідну.

Тому при всіх шкодах, що їх документують згадані показники, не можна в їх оцінці втрачати перспективи минулого і майбутнього розвитку. Безперечно, ціна, яку платить українська нація в умовах УССР, дуже велика. Чимало галузей життя нації, яка збудилася в революції 1917-21 років, придушено і дискриміновано. Зокрема у сфері культури Україну насильно держать на поземі провінції. Але коли по страшних знищеннях 30-их років і другої світової війни 37·2 млн. громадян СССР заявили, що вони — українці, то така заява має серйозну політичну вимову — вона свідчить про велику біологічну і духову силу нації.

Крім того обговорювані тут довідники показують глибокі перетворення в соціяльній структурі української нації. Вони показують, що в різних галузях життя українська нація нині стоїть у колі передових, що вона має численні кадри фахівців, що вона давно перестала бути недорозвиненою і відсталою, дармащо її поневолюють і дискримінують. Те, чого їй єдино недостає — це національної і політичної свободи. Але відомо, що освіченому народові легше вести боротьбу за незалежність.

(Кінець)

І. Світ

МОНАСТИР СВ. КАТЕРИНИ

У журналі „Нешенел Джеоґрафік" за січень цього року вміщено дві дуже цікаві статті: „Острів віри в Синайській пустині" та „Святі цінності гори Синай".

Обидві статті гарно ілюстровані і розповідають про унікальні історичні пам'ятки монастиря св. Катерини, який був розбудований у 6-му столітті за часів візантійського імператора Юстиніяна Великого. Засновано цей монастир на тому місці, де згідно з Біблією Бог розмовляв з Мойсеєм біля куща, що горів і не згорав. Побіч св. Софії в Істанбулі, це найліпше збережений храм з чисельних храмів, збудованих імператором Юстиніяном.

„Тепер, після 14 турботних століть, Катерининський монастир стоїть як християнський видимий зв'язок з минулим. Старовинні рукописи в його бібліотеці та безцінні твори старих мистців сяють на стінах, творячи міст від часу його будови до сучасности".

У межах монастиря є ще мінарет і мала мечеть - мошея, а тому мусульмани також шанують це місце.

Згадані статті є результатом наукової експедиції американських учених з університетів Прінстону, Мишигену та Колумбії· На сторінках 94 та 95 вміщено фота, на яких член ВУАН, д-р Ігор Шевченко, професор Колумбійського університету, переводить свої досліди. На першім фото досліджує наш учений відбитки напису на сволоку церкви, з якого видно, що цей храм збудований між 548 -565 роками. На другім фото д-р І. Шевченко оглядає пергаменову книгу. Поруч нього лежить друга велика книга із надзвичайної краси мініятюрами і проповідями священика цієї церкви. В тексті статті є кілька згадок про нашого земляка.

У другій статті описується надзвичайної краси мозаїки на стінах церкви св. Катерини та великий образ Преображення Господнього на вівтарній стелі· Автор статті Курт Вейтцман, професор мистецтва Прінстонського університету, згадує, що на протязі століть Царгород був центром мозаїчного мистецтва. Року 715-го каліф Дамаску просив імператора Візантії прислати мистців для декорування великої мошеї Омаяд. Недавно археологи відкрили декілька тих мозаїк під грубим шаром тиньку.

„З християнізацією Росії — пише К. Вейтцман — візантійські мозаїсти на протязі кількох століть працювали у великих церквах Києва". Для автора Київ знаходиться в Росії, і дуже шкода, бо під його редакцією мають з'явитися публікації, присвячені мистецьким скарбам Катерининського монастиря.

Всього монастир має понад 2 000 ікон, серед яких багато належать до 9-12 століть. При монастирі була школа іконописців, останній з яких, О. Пахомій, помер у 1958-му році. З його смертю остаточно урвалась довголітня традиція.

В останніх століттях малювання ікон підпало під західні впливи, і тому стиль візантійського мистецтва, яке тривало майже 14 століть, поволі затратив свою ориґінальність. Треба зазначити, що Катерининський монастир у 7-му столітті опинився в мусульманському оточенні, і це зберегло його малювання, бо саме тоді візантійський імператор переводив іконоборчу акцію.

Особлива цінність синайського іконопису полягає в тому, що він охоплює всю історію цього роду мистецтва. В збірках ікон є тут зразки всіх епох включно з 8 - 9 століттями, коли переводилося їх нищення.

У цій колекції можна докладно прослідкувати західні впливи, принесені хрестоносцями з Італії та Франції, коли візантійське мистецтво занепало, і відродження його, внаслідок якого з'явилися нові чудові твори.

В 1643-му році, з упадком Царгороду, центр мистецтва пересунувся на о· Крит, і в збірці монастиря св· Катерини можна знайти шедеври з років 1204 - 1669, коли візантійські основи збагатилися впливами ренесансу та барокко, внісши форми реального життя в динаміку релігійного мистецтва.

Не можна відірвати очей від репродукції чудового образу св. Петра із 4 століття, про який говориться в статті, що він є найкращим з усіх існуючих у світі. Техніка його виконання подібна до техніки єгипетських мистців, репрезентованої на муміях. Знавці кажуть, що її вживалося в первісних християнських іконах.

Монастирська книгозбірня має тепер модерне приміщення, збудоване заходами єгипетського уряду. Зорганізована в 1950-му році Конґресовою бібліотекою американська експедиція зробила багато мікрофільмів із старовинних рукописів та книжок цієї бібліотеки·

Серед цих рукописів, про один з яких ми вже говорили, є „проповіді-поучення" з мініятюрами на всю сторінку. Одна з них — Пречистої Діви — просто вражає красою свого виконання. Це — ніби далекий відгомін клясичної спадщини Греції та Риму, хоч незвичайно висока постать Божої Матері й вираз її обличчя — чисто візантійські. Золоте тло мініятюри ще більше підкреслює елементи нереального, духового в ній. Монастирська традиція говорить, що цей рукопис є подарунком візантійського трону і має приблизно тисячолітню давність.

Книгозбірня має понад 3 000 рукописів та книжок в грецькій, арабській, сирійській, абесінській, грузинській, слов'янських та інших мовах. Вони говорять про 15 століть християнської історії.

Найціннішою річчю в книгозбірні був так званий „Кодекс Синаю" з 4-го століття, один із трьох найстарших рукописів, що збереглися до наших часів. Він був „позичений" німецьким ученим в 1844 році, а пізніше переданий або проданий до Петербурґу. В 1933-му році купив його у большевиків Британський музей.

Проф. І. Шевченко, палеограф експедиції, знайшов у монастирі підтвердження, що цей Кодекс був позичений тимчасово проф. Ташендорфові, який обіцяв його повернути в 1859 році.

З дивним настроєм читаєш ці статті та пояснення до ілюстрацій. І, читаючи, відчуваєш велике бажання поїхати туди, щоб поглянути на власні очі й торкнутися рукою речей, які дійшли до нас через довгі віки.

Давноминулі часи вертаються до нас в монастирі св· Катерини, на руїнах Квумран біля Мертвого моря, де недавно знайдено сувої жидівських рукописів з перших віків християнства, та в печерах будійських святинь у Західньому Китаї, зокрема в т. зв. печері Тисячі Будд, де в 1900 році виявлено збірки 20 000 рукописів релігійного, історичного та полемічного характеру з часів перших десяти століть нашої ери. З них 7 000 рукописів зберігається тепер у Британському музеї, а 2 000 в Парижі.

Д-р Лука Луців

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(У сторіччя з дня народження письменниці)

(V)

Марія Груббе закохується в тому сильному селянинові, стайничому; героїня Кобилянської припадком зустрічається з гуцулом у лісі. Марія подивляла Серенову силу, коли боровся він з кіньми; українка із рудим волоссям також „любила силу", гуцул „був гарно і кріпко збудований". Під час зустрічі в лісі згадалися їй слова: „Бути обнятою сильною рукою".

Кобилянська завдячує Якобсенові: 1. окремі фрази й вислови та настроєві картини в описах природи („Рожі"); 2. подібності в тематиці; 3. залежність у композиції; 4. тип мрійливих людей, якими є Якобсенові герої. Але це все зовсім не шкодить заслуженій славі буковинської письменниці. Якобсена читало багато українців, але написати „Природу" чи „Царівну" могла тільки О. Кобилянська, бо від готових композиційних схем, навіть від ідеологічної основи до повісти чи новелі досить далекий шлях. Щоб його пройти, треба мати не тільки оту завзяту, незламну віру в успіх своєї праці, якою відзначається славна донька зеленої Буковини — треба мати також хист, яким природа наділила авторку „Людини" й „Царівни".

Ми зовсім не маємо на цілі робити детальне порівняння творів Якобсена й Кобилянської, а хочемо тільки вказати, що Кобилянська була під впливом західніх літератур, про що не радо пишуть совєтські критики, які твердять, натомість, що наша письменниця була під впливом російських письменників. Автор згадуваної статті „Творчість Ольги Кобилянської" в першому томі її творів (Київ, 1956) О. К. Бабишкін покликається аж на чеську перекладачку творів Кобилянської, Тересу Турнерову, яка „ще 1906 року відзначила важливу ролю російської літератури у формуванні стилю письменниці" (ст. 7). Бабишкін згадує Чернишевського, Добролюбова, Писарева, Короленка, Чехова, Горького, Турґенєва, Достоєвського і Толстого. „Ці три останні справили значний вплив на творчість української письменниці", — твердить він без жадних доказів.

Очевидно, що Кобилянська читала твори російських письменників. Про це вона не раз сама згадує.

За вірну оцінку творчости письменниці

В автобіографії „Про себе саму" Кобилянська пише, що „найсильніше зі всього на неї впливала природа. Безчисленні проходи в гори, в їх найдикіші частини — пішки чи верхом, це не робило різниці — це було одиноке, що вдоволяло мене. Це було щось, що . . . наповняло душу, викликувало в ній спів, відгомін і ущасливлювало . . . Я і ще дві-три особи, що переходили мовчки ліс, ставали, віддихали глибоко, обкидували себе обопільно вдоволеними поглядами, мов відкривали тайни . . ."

Далі в цій автобіографії Кобилянська пише, що „її особисті переживання відгравали немалу ролю в її писаннях. „Жебрачку" написала тоді, коли чула на вулиці сліпу жебрачку, якій винесла милостиню.

„Все, що зо зверхнього життя робило на мене глибше враження, переробляла моя душа, бо інакше я не можу цього сказати, — і я вкладала на папір. „Некультурну" знала я особисто, і ніяк не могла побороти охоти написати про ту чудову жінку, вірну, чисту дитину природи, що, мов сестра смерік, поміж котрими проживала — жила, розвивалася". „Ніоба" існувала справді, і всі її діти були нещасливі і спонукали мене написати ту новелю. „Ніобу" знала моя мама особисто, а кількох з її дітей я також".

Леся Українка високо оцінювала повість „В неділю рано зілля копала", пише письменниця в „Про себе саму". Особи цього твору — „це типи з дійсного життя, які я пізнала в горах. Леся хотіла цю мою повість зладити на сцену. Ходила особисто до М. Лисенка і просила о скомпонування музики; та Лисенко не хотів, бо Старицький був його шваґер — і не хотів йому моєю працею конкуренцію робити. Так писала мені Леся Українка". (М. Старицький — автор п'єси „Не ходи, Грицю, на вечорниці").

* *

Повісті Кобилянської стоять у найтіснішому зв'язку з українським життям наприкінці 19-го і на початку 20-го століть. Деякі критики хотіли їх появу пояснювати тільки питомою особливістю буковинських обставин (М. Струтинський, „Смолоскипи", 1928). Та це не зовсім вірно. Кобилянська мала великий талант і вміла користати з довколішнього життя та з лектури, снуючи в уяві своє творче плетиво, з якого виходили її героїні й герої: селяни, селянки, цигани, дівчата й жінки, які хотіли жити повнішим життям, ніж те, яке знаходили коло себе.

За життя письменниці не всі критики її розуміли. Але вона витримала на раз вибраній лінії, і той, хто прочитав її „Людину" та „Апостола черні", легко ствердить, що і ту першу і цю останню повість написала та сама авторка „Царівни", „Ніоби", „Землі" і „Через кладку".

Критика хоче пізнати, як поставали твори нашої письменниці, в яких взаєминах була наша література із західньоевропейськими літературами, бо тільки знаючи світові літератури зможемо і в себе створити цінні й тривалі вартості в ділянці письменства.

Доказом цього є Ольга Кобилянська.

50 ЛІТ НА ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ

(2)

До праці Організаційного Відділу, яким у цілому завідував дир. А. Мудрик, а його головним помічником і заступником був інж. М. Хронов'ят, належало: а) організувати нові молочарські кооперативи, б) реорганізувати старі, головно дрібні сільські молочарні на великі районові молочарні, або переводити злиття нерентовних молочарень, щоб зменшити кошти виробництва, в) робити виробничі перевірки, давати вказівки й поради, як поправити якість молочного виробництва, зокрема масла, щоб здобути для українського масла крайовий і заграничний ринок, г) переводити рахункові перевірки молочарень, щоб частою контролею господарського стану не допустити до балянсових втрат, г) вишколювати технічно-молочарський і бюровий персонал, наладнуючи діловодство і книговодство кооперативних молочарень, д) допильнувати, щоб кооперативні молочарні на час складали місячні звіти, т. зв. „калькуляції" і переводили на час виплати запібраний в членів набіл і висилали свої місячні, чверть-, піврічні і річні звіти до „Маслосоюзу" і Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, е) переводити різні господарські наради, загальні збори кооператив, фахові курси, тощо.

Коротко кажучи, Організаційний Відділ М. С. — це був Головний штаб цілої „маслосоюзницької армії" і в цьому Відділі мусіли працювати найкращі фахівці. Начальним „вождом" цієї армії був дир. А. Мудрик, а головним „шефом штабу" був інж. М. Хронов'ят. Він разом з дир. Мудриком відповідали за те, щоб в Організаційному Відділі працювали люди, які могли б бути добрими техніками-молочарями, книговодами, годівельниками, або хоч загально обізнаними з агрономічними науками, люди, які знали б молочарські і загальнокооперативні закони, щоб могли бути добрими вчителями і виховниками та заразом контрольорами низових кооператив.

В Організаційному Відділі Маслосоюзу працювало пересічно 16—18 організаторів, з того у Львові половина. Напередодні другої світової війни в цьому Відділі, крім дир. А. Мудрика і інж. М. Хронов'ята, працювали: інж. Осип Буя, Володимир Войчак, інж. Гриць Йовик, д-р Василь Лопатнюк, Орися Шипайло, всі у Львівському Відділі, інж. Омелян Рейнарович і Петро Сікач у Стрию, Микола Мазурок у Станиславові, Василь Трачук у Чорткові, Теофіль Балко в Тернополі, інж. Василь Котик у Перемишлі і автор цих рядків у Самборі.

З Організаційним Відділом Маслосоюзу тісно співпрацював Молочарський Відділ Ревізійного Союзу Українських Кооператив, який перевірював всю працю молочарських кооператив у формі т. зв. законних ревізій хоч раз у рік. Тут працювали ревізори з практикою в Організаційному Відділі Маслосоюзу. Цим Відділом завідував спершу інж. д-р Є. Храпливий, пізніше інж. П. Коцюба, а найдовше інж. Олександер Зибенко, а ревізорами були: інж. Петро Базилевич, інж. Адам Мицик, інж. Богдан Нижанківський, і мгр. Ярослав Щирба.

Завданням інж. М. Хронов'ята було вміло керувати працею львівського Відділу, допомагати дир. А. Мудрикові в усій організаційній роботі та тримати зв'язок із РСУК, Рільничою Палатою і управителями усіх Районових Молочарень. Особливо дуже багато праці і труду вложив інж. М. Хронов'ят у т. зв. „районізацію", постійно сидів над мапою Галичини та визначував шпильками з різними значками всі молочарські станиці та засяг їх дій. У висліді цієї збірної праці під його проводом з дрібних сільських молочарських відділів при кооперативах для загального закупу й збуту та малих самостійних молочарень, яких у 1928 р. було 188 з 556 збірнями в 1938 р. українська молочарська кооперація під проводом Маслосоюзу мала 136 великих, модерно уладжених, частинно, або вповні змеханізованих районових молочарень, які об'єднували 2,600 молочно - сметанкових станиць ,майже по всіх селах західньо-українських земель.

Цю велитенську роботу пробив Організаційний Відділ Маслосоюзу, в якому інж. М. Хронов'ят відограв головну ролю, спершу як начальник цього Відділу, від 1932 року як 1-ий заступник Дирекції, а від 1937 року як один із трьох директорів Маслосоюзу, побіч бл. п. інж. А. Палія і дир. А. Мудрика, на місце бл. п. Ольги Бачинської, яка в тому часі із-за старшого віку не могла вже виконувати обов'язків директора такої великої установи, якою в тому часі був Маслосоюз.

**

Інж. М. Хронов'ят не обмежував своєї діяльности тільки до праці в молочарській кооперації.

Він постійним викладачем у Молочарській школі, членом Головної Ради „Сільського Господаря", членом Головного Виділу „Просвіти", членом Ради Українського Товариства Допомоги Інвалідам (УКТОДІ), членом „Молодої Громади", Українського Технічного Товариства і членом багатьох інших товариств і установ у Львові.

Ця згадка була б неповною, коли б не згадати праці інж. М. Хронов'ята в українському руханковому товаристві „Сокіл - Батько" у Львові, якого він був головою від 1934 року аж до 1939 р.. „Сокіл - Батько" — це одне з найповажніших наших виховно - руханкових товариств, засноване спершу як пожарно-руханкове з ініціятиви Володимира Лаврівського в 1894 р. Цікаво, що першим і останнім головою „Сокола-Батька" були кооператори — інж. Василь Нагірний (1894—1900) і інж. М. Хронов'ят (1934—1939). Коли ж мова про це товариство, то варто б пригадати, що найбільші осяги воно мало за головства проф. Івана Боберського — славний Здвиг Соколів і Січей в 1914 році, купно площі „Сокола - Батька" у Львові і Об'єднання понад 30 тисяч молоді - членів. У 1934—1939 рр. це товариство мало коло 200 гнізд і понад 20,000 членів.

Всю цю громадську роботу інж. М. Хронов'ята, яку він сам виконував чи тільки її очолював, або нею керував, перервала друга світова війна, яка і знищила всі наші національні надбання, майже повістю, на рідних землях, а московський окупант затирає всі сліди нашої організованої праці кількох останніх поколінь, в тому й працю провідних діячів у різних секторах нашого національного життя, бо це їм помагає в їхній асиміляційній політиці.

**

З приходом большевиків до Львова, інж. М. Хронов'ят, враз із другими членами дирекції Маслосоюзу та іншими провідними кооперативними діячами, пробував „стояти на стійці" і берегти народного майна, та скоро переконався, що це немислиме в большевицькому режимі й що йому, за його дотеперішню працю, грозить каторга, або навіть смерть і тому вже 7 жовтня 1939 р. покинув Львів і перейшов на терен німецької окупації.

Там, у т. зв. Генеральній Губернії, що складалася з центральної частини польських земель і частини західніх українських земель — Лемківщини, частині Посяння, Холмщини й Підляшшя — інж. М. Хронов'ят спинився в Ярославі, де організував Відділ „Маслосоюзу" в Ярославі.

Після наладнання праці в Ярославі — інж. М. Хронов'ят виїхав до Кракова, де перебрав, в новоствореному Українському Центральному Комітеті під проводом проф. В. Кубійовича, пост господарського керманича. Там при допомозі наших передових кооператорів, що опинилися в Кракові, організував нові й урухомлює старі, закриті давніше молочарні на Лемківщині, Посянні, Холмщині і Підляшші. При допомозі новоствореного Українського Відділу Ревізійного Союзу в Кракові, під кермою дир. Івана Фостаковського, інж. Хронов'ят як господарський керманич УЦК пробував відновити цілу організаційну мережу українських кооператив на цих землях, включно з Окружними і Повітовими Союзами.

(Докінчення буде)

ЗАВДАННЯ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Зацікавлення 8-ми загальними зборами Об'єднання Мистців Українців в Америці виявилося більшим, як попередніми роками, числом присутніх. У неділю 29 грудня 1963 р. можна було стрінути на зборах у Літературно-мистецькому Клюбі таких мистців: М. Барановського, А. Дарагана, С. Гординського, О. Климка, О. Кононенко-Трофимовську, Л. Кузьму, В. Ласовського, С. Литвиненка, А. Малюцу, М. Неділка, М. Осінчука, Я. Паладія, І. Паливоду, Р. Пачовського, Н. Сомко, І. Шухевича, М. Черешньовського; з групи Молодих: В. Бачинського, Я. Вижницького, Б. Певного, Б. Титлу; з Відділу Філядельфії: П. Андрусева, В. Дорошенка, П. Капшученка, П. Мегика, С. Рожка.

До президії зборів обрано Л. Кузьму на предсідника, Б. Титлу на секретаря. Звітування уступаючої Управи почав голова ОМУА С. Гординський, зупиняючись над станом мистецького життя в Україні під сучасну пору. На його думку, помітне деяке відпруження у виданнях, які появляються у Києві чи Львові. Третя книга спадщини Шевченка представляється цікаво. Зате досі українські радянські мистці не мають змоги окремо виставляти своїх творів у світі. Мистецьке життя еміграції відзначається більшою різноманітністю. Інформацію про українське мистецтво в чужих енциклопедіях появляються на основі каталогів, виданих за кордоном, головно в Америці. В Енциклопедії Українознавства наш дорібок буде зафіксований індивідуально про кожного мистця. Далі говорив про успіхи Відділу ОМУА у Філядельфії, про виставки в Інституті Америки, про можливості вистав у Мюнхені і інших містах, про Фундацію Ол. Грищенка, про спадщину В. Масютина, про конечність збереження спадщини інших мистців в Европі, про зв'язки з мистцями українського походження в Америці і Европі. Просив збори звільнити його з обов'язків голови ОМУА, щоб мати врешті змогу влаштувати власну виставу. Обіцяв працювати для зовнішніх зв'язків ОМУА і видавничих справ. Дякував за співпрацю всім, зокрема заступникові голови С. Литвиненкові і секретареві Р. Пачовському, що їх називає „механізмом ОМУА", без якого годі собі уявити працю організації.

Про трудноші праці представників ОМУА в Мистецькій Комісії пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні звітував предсідник зборів Л. Кузьма, вказуючи на головні причини, що довели до виходу представників ОМУА зі складу Комісії. Критичні завваги про готовий проєкт пам'ятника роботи Л. Молодожанина висловлював В. Ласовський. Містоголова Литвиненко звітував про допомоговий фонд ОМУА, зазначивши, що зібрано 25 пожертв творами від мистців і небаром треба ждати висліду розгри. Вистава, влаштована літом на Союзівці, дала невеликий прихід на Клюб. Постало теж зацікавлення для такої вистави надальше. Галерія п-ні Соневицької, відкрита в ЛМ Клюбі за його почином, дає перші висліди успіху. Відчитав листа від інж. М. Пежанського, що одержав грамоту признання від ОМУА за працю пропагування українського мистецтва за допомогою кольорових плівок. Секретар ОМУА Р. Пачовський говорив про наростання секретарських обов'язків; про трудноші його праці понад силу одної людини при організуванні Десятої вистави ОМУА через брак товариської солідарности серед членів ОМУА; про конечність мати власну домівку і завести обов'язок спільної праці в майбутньому. Після десятилітньої праці секретаря висловив бажання передати обов'язки новому секретареві. Скарбник ОМУА І. Паливода звітував про трудний матеріяльний стан товариства, де прибутки ледви покривають видатки. Залишок у висоті сотні долярів не поповнюється ще й через лихе вплачування членських внесків. Задовження членів з попередніх років ростуть, тому радить провести амортизацію цих довгів, коли члени заплатять останні недоплатки впродовж трьох місяців. Звіт Контрольної Комісії склав М. Неділько, голова комісії; звіт Відділу Філядельфії відчитав П. Мегик, голова відділу. Відділ нараховує 10 активних членів і 1 пасивного. Студія працює під кермою 6 учителів, членів Відділу. Відбуваються доповіді, ілюстровані світлинами, вистави місцевих мистців і колег ОМУА з інших міст. В Студії записано 13 слухачів. Містоголова ОМУА П. Андрусів, як зв'язковий відділу з Головною управою ОМУА, просить співпраці колеґ у дальшому видаванні „Нотаток з мистецтва", журналу, що його друге число небаром появиться у Філядельфії. Після короткої дискусії над звітами присутні голосують за уділення абсолюторії уступаючій управі за внеском С. Рожка, члена К. Комісії.

Заки приступлено до вибору нової управи, що її листу запропонував проф. І. Паливода, Б. Певний, пропонований на секретаря, ставить вимогу, щоб спершу намітити план праці і діяльности. Він подав низку критичних завваг до дотеперішньої діяльности ОМУА. На його думку, організація повинна б бути для членів, а не члени для організації. На терені ОМУА немає змоги влаштувати індивідуальні чи групові вистави, бо бракує нам галерії, в якій була б мистецька атмосфера. Вистави в Літературно-мистецькому Клюбі слабнуть, а Український Інститут Америки не слід теж вважати за галерію, бо це тільки будинок удекорований малюнками українських мистців. Належати до ОМУА на те, щоб виставляти раз-у-рік у загальній виставі, де мало змін — не може бути приманливе для групи молодих мистців. Треба створити обставини, щоб до ОМУА повернули колеґи, які відкололися, чи „бокують". На терені ОМУА мусить бути змога обговорювати мистецькі вистави і видавати журнал. Журнал, що його видають колеґи у Філядельфії, не є журналом усієї організації, бо це журнал Відділу. Треба подбати за видання історії українського мистецтва в першу чергу, щоб залишити її майбутнім поколінням мистців українців. Треба мати на увазі стимулювання ідеологічних груп у нашому товаристві, щоб поза ОМУА не залишались люди, які творять фермент. М. Черешньовський радив створити відділ у Ню Йорку де місцеві мистці матимуть змогу згуртуватися і створити групи за окремим правильником, бо виступати проти Головної Управи, як ініціятивного гурта, не слід. Предсідник перевів голосування, при чому 12 голосів було за ведення дискусії перед вибором Управи, 5 проти і 2 здержались. Співзвучні думки з Б. Певним висловив теж В. Ласовський.

Петро Андрусів, хоч погоджувався з думками Б. Певного, проте не всіх їх одобрив. Організація мусить бути для члена, а не навпаки — це тільки в теорії правильно. Це явище типове для американських організацій, що розпоряджають фундаціями багатіїв, а в нас, якщо член не буде для організації, то не буде організації зовсім. Творення мистецької атмосфери можливе, хоч як трудне в американських обставинах, де нема каварняних домівок з чаром інтимности, типових для Франції. Була дискусія в справах членства і приймання експонатів на виставу. Рішено, що жюрі є обов'язане приймати хоч одну працю кожного члена ОМУА на річну загальну виставу. Суґестія Р. Пачовського була: Жюрі повинно вимагати в мистця заміни невідповідного твору на інший, коли це потрібне для доброго імени ОМУА, а мистець прислав тільки один твір.

У висліді дискусії над складом нової головної управи управи складено таку листу: Сергій Литвиненко, голова; заступники: Петро Андрусів, Антін Малюца, Богдан Певний; референт зовнішн. зв'язків Святослав Гординський; секретарі: Роман Пачовський і Богдан Титла; скарбник Іван Паливода; члени управи: Любомир Кузьма, Михайло Черешньовський, Надія Сомко і голови відділів ОМУА; Контрольна Комісія: Микола Неділко, Петро Капшученко, Степан Рожок, Володимир Ба-

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

СВЯТА ТА Й ПО СВЯТАХ

У цьогорічному різдвяному сезоні здав іспит зрілости наш бизнесовий сектор на долині міста Ню Йорку. Не лише тому, що вторгував гарний ґрейцар, але й гарно зарепрезентував себе з громадського боку. В день Різдва Христового (старого стилю) український бизнесовий квартал, що концентрується довкола 7-ої вулиці, завмер, можна сказати, перестав дихати, пульсувати життям. Книгарні, м'ясарні, висилкові бюра, адвокатські канцелярії, ланґонети, ґросерні, фризієрні, кравецькі майстерні, словом — усі підприємства, крім похоронного заведення Петра Яреми, перестали працювати, вшановуючи новонародженого Ісуса за традиційним, юліянським календарем.

Закрив свої гостинні пороги популярний клюб-ресторан „Лиса Микити", так що наші дорогі спортовці не мали де докладніше обговорити нефортунного футбольного матчу УСК-у з „Джуліянною". А українсько - італійський ресторан „Орхідея" відкрив лише італійську свою секцію. Українська відпочивала.

Вже на Свят - Вечір 7-ма вулиця виглядала, як Руська вулиця у Львові після „форалярму" у воєнний час... Всюди тихо, темно, лише час від часу ще пробіжить хутенько якась запізнена господиня, з останнього, перед святою вечерею, купна. Здивовані „чужинці", що забрели на нашу Україну з інших кварталів, питали: „Що сталося"? Їм відповідали: „Юкрейнієн Крісмес"! І це робило своє враження.

— Так, це робить враження на американців, — сказав мені один із наших бизнесменів. — Одна закрита кафетерійка в рухливій секції міста робить більше для нашої справи, як півсотні вивішених прапорів з нагоди якогось національного свята. Американець не заглядає за прапорами, на те в нього немає ні часу, ні терпіння, ані жадного зацікавлення до таких ефектів. Він, натомість, запам'ятає собі на цілий рік, що в мене на наше Різдво він не міг купити коробки цигарок або з'їсти сніданку, бо тоді був український „Крісмес".

Такі факти свідчать переконливо про важливість економічно - бизнесового сектору в нашому громадському житті, отої тривкої матеріяльної бази, якою ми часто легковажимо, задивлені, за традицією, в різні зовнішні ефекти, радше театрально - показового характеру.

На гостей з інших стейтів та околиць робить враження і те, що наш Ню Йорк так довго ще „тримається" старого стилю. На цю тему я теж почув деякі цікаві думки - спостереження:

— Святий Юр не перейде на новий стиль навіть тоді, якби всі українці-католики в З'єдинених Державах це зробили!

— Чому, цікаво знати?

— Куди ж тоді ходили б на Різдво Христове старого стилю наші новостильники з Джерзі Сіті, Брукліну, Пассейку, Нюарку та Ірвінґтону?.. Ви бачили, скільки їх було опівночі на Службі Божій?.. Деякі навіть приступали до св. Сповіді і тут же відбували покуту за свої гріхи.

— За які гріхи?

— Проти першої заповіді: „Не будеш мати інших календарів, крім старокрайового"!

Ікер

Комітет для розбудови Пластової Оселі на Вовчій Тропі в Іст Четгем при пластовому з'єднанні „ЗАГІН ЧЕРВОНА КАЛИНА", дякує щиро усім, що своїми пожертвами-цеголками причинилися до збірки фондів на будову куреня, для вжитку пластової молоді.

В подяці за пожертви, на Вечерницях Червоної Калини, що відбудуться в дні 15 лютого 1964 р. в Мангаттен Сентер, відбудеться розльосування поміж жертводавців цінних творів 12 визначних українських мистців, які великодушно причинилися до успіху цієї акції, а саме:

О. Дядинюкової, А. Климка, Е. Козака, В. Ласовського, С. Литвиненка, А. Малюци, М. Мороза, М. Неділка, Р. Пачовського, С. Петешевої, Б. Титли і М. Черешньовського.

Прохаємо усіх Жертводавців взяти участь у ВЕЧЕРНИЦЯХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" і ЛЬОСУВАННІ.

За Комітет:
пл. сен. Остап Савчинський — пл. сен. Лев Штинда
пл. сен. Богдан Титла

Ділюся сумною вісткою
з Рідними, Приятелями, Знайомими і Товаришами
Сценічної Праці, що

сл. п. НАТАЛЯ ЛЕВИЦЬКА
зам. НИЧКА

артистка українських Театрів у Львові, Чернівцях, Кам'янці Подільському, Могилеві над Дністром і Винниці та кохана дружина адвоката в старім Краю, відійшла у Вічність, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, по коротких та тяжких терпіннях
в четвер, 16-го січня 1964 р. в Ню Йорку
у віці 71 р.

Парастас в п'ятницю, 17-го січня 1964 р. о год. 8:30 веч. в похоронному заведенню П. Яреми.

Похорон в понеділок, 20-го січня 1964 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення П. Яреми на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Згідно з думкою Покійної, бажані пожертви на українські цілі, замість квітів.

Д-р ГРИГОР НИЧКА — муж

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Михайла Сенькова
що згинув трагічно в автомобілевій катастрофі 21 січня 1963 року в Шикаґо в 50 році життя (народжений в Яськовичах, Самбірщина)
будуть відправлені
в вівторок, дня 21 січня 1964 року
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
З ПАНАХИДАМИ
В ШИКАҐО, в Катедрі св. НИКОЛАЯ — год. 7.ма рано
В НЮ ЙОРКУ, в Церкві св. ЮРІЯ — год. 9-та рано
(Співана Служба Божа)
ПРО ЩО ПОВІДОМЛЯЄ І ЗАПРОШУЄ ДО УЧАСТИ
ВСІХ ПРИЯТЕЛІВ, ЗНАЙОМИХ І КРАЯНІВ
Дружина Покійного — ТАТЯНА СЕНЬКІВ
(Шикаґо, Ілл.)

ПОДЯКА

Дня 18-го грудня 1963 р. відійшов у Ню Гейвен, Конн. у Вічність наш Невіджалуваний Батько

бл. п. АНТІН МАЛАНЧУК

довголітній організатор УНСоюзу, визначний союзовий і громадський діяч.

У безмірному горю, яке навістило нашу родину внаслідку цієї болючої втрати, численні Приятелі, Знайомі і Співробітники Покійного виявили нам глибоке співчуття та спричинилися до вшанування його пам'яти. Не маючи можливости висловити нашу вдячність за це кожному з них окремо, чинимо це оцим шляхом.

Насамперед складаємо щиросердечну подяку Всч. Духовенству української греко-католицької Церкви св. Михаїла в Ню Гейвен під проводом Всч. о. шамб. Івана Стаха за відслуження Парастасу та Похоронних обрядів.

Сердечно дякуємо Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу за вислови співчуття і розради, вміщення посмертної згадки в газеті та відрядження делеґації на похорон.

Окрему подяку висловлюємо головному радному УНСоюзу п. Ярославові Ґукові та голові Стейтового Комітету УНС мґр. Іванові Телюкові за участь у похороні та тризні.

Вкінці передаємо наше щире Спасибі усім знаним і незнаним Особам з Ню Гейвен та інших місцевостей і стейтів, які своєю численною участю в похоронних обрядах віддали останню послугу нашому Покійному Батькові або зложили нам усні чи письмові вислови співчуття.

Нехай Всевишній всіх їх нагородить сторицею.

МИРОСЛАВ і ЄВГЕН МАЛАНЧУКИ — сини
ВІРА ОРТОН — донька з Родиною

ЗАБЛУДИВ НАД НЮ ЙОРКОМ

Збившися внаслідок непогоди із визначеної йому лінії перелету із Стретфорду в Коннектикат до Брукліну, Н. Й., пасажирський гелікоптер С-61Н перелітає понад головною квартирою Об'єднаних Націй у Ню Йорку. З Брукліну цей гелікоптер має бути відставлений до Великої Британії, яка закупила його для пасажирського зв'язку з різними островами.

ЗАВДАННЯ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

(Закінчення із стор. 3-ої.)

чинський; Жюрі: Михайло Осінчук, Петро Мегик, Антін Малюца, Михайло Черешньовський, Богдан Титла, Володимир Ласовський. Голосування переведено окремо за голову, окремо за решту Управи, окремо за Жюрі, при чому В. Ласовський зрікся своєї участи, мотивуючи це особистими непорозуміннями з одним з членів новообраної Управи. Окремо голосовано на Контрольну Комісію.

В кінцевій дискусії говорено про сходини Управи, про висоту членського вкладу і конечність пригадок з боку скарбника; про виставу в одній з галерій Ню Йорку в часі Світової Вистави і виставу з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Вирішено, що кандидати в члени ОМУА повинні все таки взяти участь у трьох загальних виставах ОМУА, заки за рекомендацією двох членів ОМУА Загальні Збори вирішать їх членство. Іншою справою є членство Відділу. Рішено теж робити засідання Управи раз на два місяці і скликати сходини мистців Ню Йорку і околиці для створення Відділу в Ню Йорку. Сталий реченець річних вистав ОМУА визначено на осінній сезон.

4 січня 1964 р. вслід за Загальними зборами відбулося перше засідання новообраної Управи ОМУА в Літературно-мистецькому Клюбі Ню Йорку. Головною темою обрад було створення Відділу Ню Йорку і справа репрезентативної вистави у Вашингтоні. Рішено скликати ширші сходини всіх українців мистців і мистецтвознавців Ню Йорку і околиці вполудні в неділю 19 січня ц. р. Намічено ініціятивний гурток, складений з колег Любомира Кузьми, Володимира Ласовського і Антона Малюци, що їх завданням було б перевести підготовчу роботу організування Відділу за порозумінням з поодинокими мистцями, які з тих чи інших причин досі не належать чи сторонять від організації ОМУА. Головна Управа бажає теж урешті перевести верифікацію членства всіх мистців, для чого згодом будуть розіслані друки всім мистцям, щоб вони ясно заявили своє відношення до організації. Для покращання організаційної праці головна управа ОМУА погодилася на засіданні врешті найняти окрему домівку в Літературно-мистецькому Клюбі Ню Йорку з днем 1 січня ц. р. Тут була б змога зберігати майно, зібрати всі документи і впорядкувати архіви ОМУА, щоб можна було бачити засяг праці ОМУА краще, як досі.

Всі члени матимуть змогу вплачувати вкески скарбникові чи його заступникові в урядових годинах (бо досі неплачення виправдувалося ції непроможністю). Всі мистці матимуть змогу стрічатися і намічувати пляни оживлення мистецького життя, чи творенням ідеологічних груп з їх окремими груповими виставами, чи стремлінням до видавничої діяльности, чи доповідями на мистецькі теми і обговореннями вистав, чи координацією праці до спільних виступів перед світом тощо. З цього ж почину Головна управа ОМУА рівночасно звертається до інших скупчень мистців українського роду в Америці (в Шикаго, в Дітройті, в Огайо і Міннесоті і в інших сторонах), щоб вони дополнили до цієї акції, стараючись зорганізувати місцеві відділи ОМУА всюди, де найменше п'ять мистців знайдеться і виявить охоту бути в гурті, за власним правильником, причиняючись зарazом до кращого згуртування українських мистецьких сил. Богдан Певний з групи молодих підійняв випускати (чотири місці) інформаційний комунікат про те, що діятиметься в ОМУА і мистецькому світі. В справі коштів улаштування репрезентативної вистави у Вашингтоні Головна управа ОМУА рішила звернутися до Комітету пам'ятника Шевченкові.

Р. Пачовський,
секретар ОМУА

Республіканці збиратимуть фонди на партійні цілі

Вишингтон. — Республіканський Крайовий Комітет повідомив, що в дні 29-го січня відбудуться прийняття в 21-ій місцевості, і то в тому самому часі, на яких збиратимуть фонди на партійні цілі. Республіканська партія мала недобору з минулорічних виборів на суму $ 750,000. Тисячі дрібних жертводавців склали стільки пожертв, що цей борг зменшено до $ 225,000. В оголошених прийняттях мають взяти участь коло 25,000 осіб. В багатьох випадках вступ на прийняття виноситиме по $ 100, але в деяких місцевостях ціна буде нижча. Сподіваються, що ці прийняття дадуть стільки прибутків, що можна буде покрити той недобір, що залишився з минулого року, і ще буде готівка на цьогорічні витрати у зв'язку з виборами.

• Три пілоти американського летунства в околицях Балтимору, Меріленд, почали випробовувати, як вони змогли б перебути тридневу подорож до Місяця, один день досліди на тім планеті, та поворот до Землі. Ці летуни мають пережити один тиждень в подібній кабіні, якою летітимуть до Місяця.

• Сенатор демократ Ге. ... Томас Дадд повідомив, що він дістав нові інформації про те, що СССР розбудовує свої військові бази на Кубі. Сенатор Дадд твердить, що згідно з певними вістками з Кубі совєтські вантажні кораблі привезли на Кубу військове влаштування, між яким є танки. Ці танки бачили очевидці на Кубі. Але представник розвідки заперечує вістки про „згорожу масову розбудову совєтських військових баз на Кубі".

• Стейтові політичні провідники є проти того, що мишігенський губернатор республіканець Джордж Ромні висловив свою згоду прийняти номінацію на кандидата на президента, коли б Номінаційна Конвенція йому це запропонувала. Республіканці твердять, що тепер важко буде їм ухвалити запропонованого губернатором Ромні законопроекти, бо демократи твердитимуть, що Ромні предкладає їх тому, щоб зискати собі популярність як кандидат на президента.

ТАРЗАН, ч. 5173. Перемога павіяна!

Тарзан і Боббі Барнес були свідками смертельного бою між леопардом і матір'ю павіяна, і, несподівано, мавпа перемогла.

Павіян став на ноги перед вбитим своїм ворогом і тріюмфально бився в груди.

А після того самиця павіян вхопила своє малятко і гордо відійшла в джунглі!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 19-го СІЧНЯ 1964 р.

ДЖАНСТАВН, Па. Річні Збори В-ва св. Арх. Михаїла 11 Відділ зараз по Службі Божій в церковній залі при Мейпел Еве. На порядку дня: Звіт та вибір управи на 1964 рік. — Управа.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Річні Збори Т-ва Запорізька Січ 192 Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі. На порядку нарад: вибір нового уряду на 1964 рік. — Я. Синишин, предс., М. Політило, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Місячні збори С-ва Любов 37 Відд. в УНДомі, 214 Фултон вул. Секр. А. Гнатюк збиратиме вкладки від год. 3 до 4:30. На Річних Зборах обрано новий уряд на 1964 р. в такому складі: А. Погранична, предс., М. Полевчак, заст., А. Гнатюк, фін. і рек. секр., М. Процак, касир. О. Луцяр, А. Рекляйтіс і Е. Любас, Контр. Ком., М. Маркович і Г. Миронцук, Надзир. Хворих, М. Процак, делег. — А. Гнатюк, секр.

Посмертні згадки

СТЕЛЯ ПОВРОЗНИК, довголітня членкиня С-ва Благовіщення, Відд. 125 УНСоюзу в Шикаго, Ілл. упокоїлася в Бозі 28 листопада 1963 р., проживши 47 літ. Покійна народ. в Бобовичах, Україна. Полишила у глибокому смутку мужа Павла, сина Тараса, дочку Донну, матір, сестри з мужами, усі члени УНСоюзу. Щиро працювала для Сестрицтва при церковній громаді. Похорони відбувся 2 грудня ц. р. при участі Родини, Членкинь Відділу та численних Приятелів і Знайомих на цвинтар св. о. Николая.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Подола, секр.

МИХАЇЛ ФЕЦАЧИН, член Т-ва Сокіл, 336 Відділ УНСоюзу в Клівленді, Огайо. Член Відділу від 1913 р. Помер 12 грудня 1963 р. Покійний походив з с. Коростенка, пов. Коросно, Україна. Полишив у смутку 2 братів Андрія і Петра. Похорон відбувся 16 грудня м. р. з похоронного заведення до Укр. кат. церкви св. Йосафата в Пармі, Огайо, при участі Родини, Приятелів та Членів Т-ва Сокіл.

Вічна Йому Пам'ять!

Гр. Кісіль, секр.

ІВАН МЕЛЬНИКЕВИЧ, член Б-ва св. о. Миколая 104 Відділ УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер 14 грудня 1963 р. на 78 році життя. Полишив у смутку 2 синів: Йосифа, Станіслава, 3 дочки: Софію, Ольгу, Емілію, 9 внуків і 7 правнуків. Покійний походив з села Лучків, пав. Синок, Україна. Похорон відбувся 18 грудня м. р. при участі Родини, Членів Відділу і Знайомих до церкви Успення Пречистої Діви Марії. Похований на парафіяльнім цвинтарі.

Вічна Йому Пам'ять!

Мисак, секр.

ФОЛУСЕВИЧ РОЗАЛІЯ, членкиня Т-ва Запорізька Січ. 367 Відділ в Рочестері, Н. Й., упокоїлася 18 грудня 1963 р. Покійна народилася 29 серпня 1892 р. в с. Довжків, пов. Сокаль, Україна. До ЗДА прибула 1949 р. і стала членкинею Т-ва і УНСоюзу, де сповна і чесно виконувала свої обов'язки. Полишила в смутку мужа Антона, 5 доньок: Степанію, Іванку, Марію, Антоніну і Катерину, всі замужні, 9 внуків. Похорон відбувся 21 грудня м. р. з пох. заведення до церкви св. Йосафата, відтак на цвинтар Голі Сипулкер, при участі Родини, Знайомих і Членів Т-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Попович, секр.

ЄВА СЕНКО, довголітня членкиня 355 Відділу в Ст. Йосеф, Міз., померла 17 грудня 1963 р., проживши 70 років. Покійна народилася 8 січня 1893 р. в с. Галичанів, пов. Городок Ягайлонський, Україна. Покійна залишила у смутку мужа Василя, 2 замужні дочки, Анну та Розу, 2 внуків, брата в Канаді та сестру на Україні. Похорон відбувся 19 грудня м. р. з пох. заведення до церкви св. Йосафата, відтак на цвинтар Маунт Олівет, при участі Родини, Приятелів, Знайомих і Членів Відділу.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар Відділу

ЧОЛІЙ СОФІЯ, довголітня членкиня 367 Відділу УНСоюзу в Рочестері, Н.Й., померла 25 грудня 1963 р. Покійна народилася 15 жовтня 1890 р. в с. Вигнд, пов. Рогатин, Україна. Полишила в смутку мужа Онуфрія, 3 зам. доньки: Анну, Стелу і Марію, сина Івана, 2 сестри: Марію й Гелі, 4 внуків. Похорон відбувся 28 грудня м. р. з пох. заведення до церкви св. Йосафата, відтак на цвинтар Голі Сипулкер, при участі Родини, Знайомих, Сусідів та Членів Т-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Попович, секр.